

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Jászberény, III. ker.,
Szenháromság-tér 3.
hova a lap szellemi
részeit illető közlemé-
nyek, valamint az elő-
fizetési és hirdetési
díjak küldendők.

JÁSZ UJSÁG

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési ár

helyben:

Egész évre 4.- K
Félévre 4.- K
Negyedévre 2.- K

vidéken:

Egész évre 9.- K
Félévre 4.50 K
Negyedévre 2.50 K

Egyes szám ára
10 fillér.

Felétész szerkesztő:
BELEZNAV LÁSZLÓ.

Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.

Szerkesztő és lapigazgató:
DARÁNYI FERENC.

A sajtó betegsége.

A hetedik nagyhatalomra nem jó idők járnak. Alig mulik el nap, hogy meg ne tépdessék babárait, amelyekkel oly gyakran dicsékszik és réá ne mutatának arra a betegségre, amelyben az újságírás különösen nálunk szenved. Legutóbb *Tisza* István gróf emelt jogos panaszt az újságok ellen az általuk követett helytelen irány miatt, de kitérjesztette vádját az olvasóközönségre is, amely nem elégszik meg, ha az újság csak hírszolgálatot végez, hanem ebből a forrásból akar meríteni ismereteket és egyes eszmékhez megokolást.

Bizonyos, hogy a sajtóbetegséget a közönség nem gyógyítja, sőt súlyosbítja. Hiszen a legpontosabb sajtótermékeket is, ahelyett, hogy megvetéssel suttáná, beveszi családi szentélyébe, leteszi az asztalára és serdületlen gyermekei kezébe adja igen sok családnap. Hanem azért mégis a betegség nem a közönség, hanem az

újságírók, a szerkesztők és kiadók hibája. Az nem enyhítő körülmény, hogy a közönség ilyen, vagy olyan közleményeket szeret vagy követel, sőt határozottan súlyosító körülmény. Mert a közönség ízlésével takarózni annyit tesz, mint nyíltan bevallani, hogy pénzért, üzleti érdekből aljasodik le az újság és vállal kofa-szerespet, már pedig a bérnyilkos még büntetőjogilag is sokkalta nagyobb bűnös, mint az, aki emberi szenvedélytől elragadtatva emeli gyilkos fegyvertől embertására.

Kifordított logika tehát a sajtó betegségeért a közönséget okolni. És pedig annival inkább, mert a közönséget két osztályba kell sorolni. Az egyik a sajtó sok hazudozása miatt már nem hisz, a másik éppen a sok hazudozás miatt még hisz a nyomtatott betűnek. Azok, akik az első kategóriába tartoznak, bátran olvashatnak bármiféle sajtóterméket,

mert nem akarnak mást, mint tényeket, megtudni, a következtetés, a tanulság levonása már tisztán az ő dolguk, e tekintetben nem szorulnak az újság professzorkodására; a második kategóriába tartozók azonban hisznek és pedig vakon hisznek az újságnak, amely eszméket ad nekik és ők ezt sajtójuknak vélik, mert nincs kellő kritikájuk. És konstalál-nunk kell, hogy a második kategóriába sokkal többen tartoznak, mint az elsőbe.

Ezeket a kritika nélkülieket eteti édes méreggel a sajtó és ezzel a váddal szemben nem érv az, hogy az edcsmérget meg meg is fizetik, vagy hogy ez tetszik, ez ízlik nekik. A morium is izlik a betegnek és mégis megbűntetik azt a gyógyszerész, aki orvosi rendelet nélkül kiszolgálja.

Maradjunk tehát csak amellett, hogy a sajtót maga az újságírói toll

A Cserna

Meg lett köve a béke
Jó Pozsarevácon,
Német lett az ur végre
Magyaron meg tácon;
Ki lett tűzre a határ,
Hol csobog a Cserna,
Táborn ott török tatár
Utóljára ver ma.

All basa Orsován
Van nagy buba-gondba ...
Össze is ül a diván
Még azon izzonba.
Szeretné ha Orsova
— Ott van a kincstára —
Ne eshetnék be soha
A német határra.

A sok mufti s uléma
Tanácskozik, tervel
Csak Ali marad néma.
S ül mogorva kedvel
De mint kedvre ébredett
Mi jutott eszébe?
Hogy két fogoly németet
Hozták be elébe.

Szóltja a foglyokat
— Tudja mi a nyitjuk —
„Fiaim bajotokat
„Majd eligazítjuk.
„Akadna itt dolgokat
— Figyelnek szavára —
„Halhogy én rám balgattok
„Szabadság lesz ára!

A sok mufti s uléma
Nem érti a dolgot,
Ki süket lett, ki néma,
Ki magába morgott:
„Mi ütött ma Alihoz?
„Nincs sütni valója?
„Mit Alah ajándékoz
„Bolondul elszórja!

„Hisz Ali emberei
„Nagy kincseket érnek
„Ők az indzellerei
„A német veréneke.
Tudja Ali mit csinál
Nem bolondját járja,
Szabadságot ha kínál
Nagy annak az ára.

„Nagy nekem most a gondom,
„Rajtam van az átok!
„Fiaim ti ugy tudom
„Mérnökök volnátok!
„Segítetek rajtam hát,
„Járjatok kedvembe,
„Tereljétek a Csernát
„Egy másik mederbe!

Ószenéz az uléma
Meg az egész diván,
Hiszen Ali nagy selma,
S nem bolondot kíván!
Mert a Cserna — a határ —
Három hónap mulva,
Mig a terminus lejár,
Orsován tul folya.

Felvidul a két rabtárs
— Időt nyerni élet —
Pedig hát a megbízás
Képtelen merénylet;
Folyót vinni hegyre fel,
Olyat vajh ki látott?
De a fogoly nyugtot lel,
S talán szabadságot?

tette betegé. Hogy ezt a tollat nem a meggyőződés, hanem az érdek vezette, az a betegség megállapításánál egészen mellékes körülmény. A sajtó reformra, helyesebben megrendszabályozásra szorul és ezeket a reformokat nem lehet és nem is szabad a közönség megreformálásával kezdeni, mert hiszen akkor az lenne az első feladatunk, hogy eltitussuk az embereket az újságolvasásról és csak azoknak engedjük meg ezt a szórakozást, akik önállósági vizsgát tésnek.

Hiába kapaszkodik tehát bele az üzleti érdekeit feltűző sajtó Tiszta István gróf szavaiba, mert ezek nem érvek, hanem csupán magyarázatok lehetnek és ha mégis érvek voltak, akkor csak annak az álláspontnak kedveztek, amely a sajtóreformot a sajtószabadság elvével üzőtt visszaélések kibárításánál látja.

Majd ha éretlen gyerekek nem juthatnak tollhoz, ha kicsapott diákok nem pocskondiázhatnak le egyetlen tanárokat és ha megszűnik az a ferde felfogás, hogy aki újságba ír, annak esze és tudása, kellő illetékessége és komolysága is lesz azonnal, mihelyt valamelyik szerkesztőségben asztalt meg széket kap, akkor talán egészségesebb lesz a sajtó, mint ma, amikor minden ismeret nélkül újságíró lehet mindenki, aki a helyesírás szabályaival tisztában van és le tud írni egy mondatot hiba nélkül.

Ha a szerkesztő és kiadó nem hárthatják a felelősséget nincsetlen, éhbérekert robotoló kiskorúakra, akkor az érettebb közönség is jobban meg fogja becsülni az

újságírói munkát és akkor az sem lesz hiba, ha az újság nemcsak a hírszolgálatot végzi, hanem oktat is és mulatit is. Hiszen ez most sem akkor, csak nevelés és különösen akkor válnék felette komussá, ha az egyes cikkek alatt a cikkíró hű arcképet is láthatná az olvasó. Mert kommunikum nem utolsó dolog az is, hogy pl. a kereskedelemügyi miniszter vasúti politikájáról Szellemtől Izor husz éves volt polgárhatalmú tanuló ír dörgedelmes kritikát, vagy színműveket bírál maró szatírával. Lángesztől Marcell, aki tavaly bukkott meg az érettségijén íróalomtörténetből.

És bizony, ma az üzleti alapokra épített sajtó tollforgató gárdája sok ilyen embernek ad alkalmat az írásra, mert ezeknek a munkáereje olcsó és ezek kaphatók csak arra, hogy mindent megírjanak, ami szenzáció és kapóssá teszi a lapot minden nagyobb kockázat nélkül, hiszen a büntetés oly csekélység! Legrosszabb esetben néhány száz korona, ami bőven telik a szenzációk okozta keresletből, no meg a revolverezésekből.

Ott van tehát a baj, hogy a sajtóban is az üzlet dominál. Hanem a sajtóreform kérelhetetlenül börtönbe juttatja azokat, akik a sajtószabadsággal visszaélnék és megüli a kiadótulajdonos kárterítési kötelezettségét, akkor egészen más képe lesz az újságnak. Az ugyanis egészen bizonyos, hogy a közönség ízfésének kielégítése miatt nem akad vállalkozó arra, amire ma jó pénzért igen, hogy a börtön falai között emelkedjék az újságírás keszerve-iről.

Megyei és városi ügyek.

Intézkedés a járvány ellen. A belügyminiszter szigorú körrendeletben hívta fel a városok és községek hatóságát a kolera és más egyéb járványok terjedésének megakadályozására irányuló preventív intézkedések megtételére. A hívott mi-

niszteri rendeletben körvonalaiva vannak azon községességek elhatárolására szolgáló teendőket, melyeket a hatóságoknak betartani kell. Ezek között kétség kívül első rendű ellenőrzést és szigorú felügyeletet igényel a piaci s általában az élelmiszerek árusítása és forgalomba hozatalának mikéjente. Nálunk Jászberényben feltétlenül szükséges, hogy a községességi hatóság a piacot éberem ellenőrizze, valamint az emines vesztély elhatárolására kell, hogy a köz és magán épületek, továbbá a korcsmák és vendéglők udvarai, félre helyi szigorú és többszörös vizsgálat alá jöjjenek.

A harmadik állami elemi iskola építési ügye is nemskára dűllőre jut. Az iskola berendezésére vonatkozólag a vallás és közoktatásügyi miniszter legutóbbi kelt 3156 sz. rendeletével a második kerületi állami elemi iskolához egy új tanítói állás szervezését engedélyezte és elrendelte, hogy míg az iskola felépítve lesz, az új osztály elhelyeséről sűrgősen gondoskodás történjék. Most tehát a város hatósága az állami iskolák gondnokságával egyetértőleg egy új helyiséget fog megjelölni helyen kibérlni.

Építési árlejtés. Jászalszentszgyörgy község képviselőtestülete a törvényhatóságilag jóváhagyott határozatával a községállamnak emeleter való építését rendelte el. Ezen építési munkálatokra nézve az ellátásról hétfőn délután tartotta meg az árlejtést. Az építésre a község költségvetése keretében 26594 korona 73 fillér irányoztatott elő.

Városi közgyűlés. Jászberény város képviselőtestülete — mint lapunk mult számában a tárgysorozat feltüntetésével már közöltük — e hó 6-án kedden tartja havi rendes közgyűlését, melynek egyik érdekes tárgya lesz a rendőrtalpkapitányi állás szervezése körüli intézkedés.

Szemek nyelvtana

A halhatatlan Homeros egyik költeményében (Odüss. sz. 145 — 155.) nagyon is szemléltető részletességgel van leírva a vesztjéző két sas jelenete; mielőtt a marakodást megkezdték volna, vesztjéző pillantásokat vetettek a négyültre, melyet Telemachos, Odüssseus fia, hívott össze; mindegyik sas

amit pillant, az dűh
s amit néz, az vesz.

Nagyon világosan van itt kifejezésre juttatva az a tény, hogy a szemeknek is van beszédük, és ez a „szembeszéd” szintén bizonyos sajátos „szemnyelvtani” szabályok szerint értelmezhető.

Nagyon tévedne azonban az, aki ebből azt következtetné, hogy csak a regényekben lehet a szembeszédről szó. Ha valamely nagyon kis városkában például két lapot is adnak ki és e két lap szerkesztője egymással találkozik és a két lap teljesen egymással ellentétes irányú: az egyik az erkölcs és józanság mellett küzd, a másik a szabadság mellett, — hát mondom, ha e két szerkesztő, vagy két egymással ellentétes cikknek írója egymás-

Mehádia bercfalát
Temérek sok ember
Merre csak a szem ellát
— Mint viharzó tenger —
Töri, vágja, hasogatja,
S a sziklákat zuzza.
Két rab ugy igazgatja,
Hogy az időt huzza.

Készen van a folyamagy
Kisimítva szépen
Igaz hogy nem puha lágy
Kivált a fenékén . . .
Nyilván ez lesz oka tán,
— Nem lehet azt tudni —
Hogy a bolondos Csernát
Nem tudnak kifogni.

Csak nem akar ott folyni,
Hol Al! akarja!
Pedig medre ott van ni
Szépen kitakarva.
A két mérnök mit teltet
Tudják ók azt régen,
Hegynek vinni nem lehet
Folyót határ képen.

Ali dul-tul haragos
A főle piroslak
— De a víz akaratos —
Terve osztik foszlak.
Szpáhi, jancsár, szolgálhad
Büntetni a Csernát
Kézbe nyírágat ragad
S vesztőzi a habját.

Szűk a világ a rabnak,
Menekülni készül,
Mert ha még itt maradnak:
A fejükre vész ül.
Mig a szpáhi, jancsár had
Vizet veri vágja,
Azalatt már a két rab
Rég a bérczet hájja.

Olvásó ha majd lemegy
Kies Orsovára
Magadnak rá időt megý
S néz le a Csernára.
Ott morajlik még tova
A régi medrébe,
Így maradt még Orsova
A magyar kezébe.

Pancsova, május 27. Halmay Márius

Eladó

egy jóminőségű alig használt
csizmadia tűzőgép II. kerület,
Szarka-utca 21. számú házban.

Udvari sör!

Udvari sör!

Legkínőbb gyárt-
mány a hazai sö-
rök között. Kapha-
tó állandóan, fris-
: sen csapolva a :

Lehel-
szállodában.

Udvari sör!

MAGYAR BREVARIUM.

Egyházi szolozsmák a Bold. Sztűz, az a-
postojúk, vértánc. Hívások és szűkek
álmepére és a halottak emlékére.

A szent szolozsma az Egyháznak leg-
ősb és legfontosabb imádsága, melyet
a legudósabb szentek szerettek a melyet
semmiféle költészet felülmúlni nem tudott.
Tizenhét évszázad óta a szent szolozsmá-
ban találták szentjeink legfőbb örömléket és
sok szent mondja, hogy a szolozsma vég-
zetéskor az angyalok is velünk imádkoznak,
mivel ez a kat. Egyház hivatalos, kötelező
imádsága kezdett óta. E lélekemelő himni-
szok, szent beszédek és értelmezések magyar
nyelven most jelennek meg. Megrendelhető
5 koronáért „A Kereszt” kiadóhivatalban
Budapest, III. kerület, Nád-utca 1. szám.

Lapelárusítók sürgösen kerestetnek

PESTI PÉTER
könyvnyomdájában.

A kat. Sajtóegyesület levélzáró-bélyegeinek uj sorozata

már megjelent és kapható!
12 különféle kép!
4 színváltozat!

Megrendelhetők: a Kat. Sajtó-
egyesület központi irodájában:

Budapest, Ferenciek-tere 7.

V. lépcső, 1. emelet.

I. IV (120 db) ára 2.40 K. I. db 2. FILL.

A legkisebb mennyiség, melyet
postán bérmentve küldenek, fél
IV (60 db) ára 1.20 K.

Rendeljen belőlük utalványon és
jelezzé, hogy levélzáró-bélyegyet
kíván!

A pénz előre beküldendő!

Hitel nincs! Hitel nincs!

Vásárolja és terjessze e

bélyegeket!

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi
sajtót és jóirányú irodalmat föl-
lentíteni, versenyképessé tenni és
a legszélesebb körben elterjesz-
teni. E végből szellemi és anyagi
erőket mozgósít, a kat. tár-
sadalmat szervezi és egy nagy
sajtóalap létesítésére törekszik.

Tajja lehet minden keresztény
férfi vagy nő — a rendes tag
félvévenként legalább 1 K (vagyis
egész évre 2 K) tagdíjat fizet. —
A jövőv tagok sorába tartozik
aki évenként legalább 10 koro-
nával járul az egyesület céljai-
hoz. — Alapító tagként szerez-
repl az, aki egyszerre (vagy
részletekben 2 éven belül) leg-
alább 200 koronát áldoz a ma-
gasztos célra. — Dísztag cine
illeti meg azt, aki legalább 1000
K összeget adományoz a sajtó-
alap javára.

Központi iroda:

Budapest,

Ferenciek-tere 7, V. lépcs. 1. em.

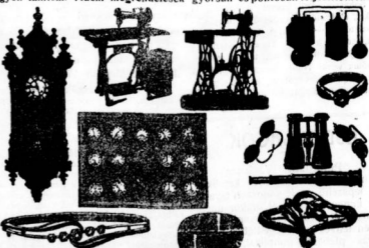
Elsőrendű
könyv-
nyomdai
műintézet

Pesti Péter

Jászberényben.

Elvállal:
mindennemű
és szakmába
vágó munká-
kat, valamint
új ügyv édi
irodák teljes
nyomatvány
berendezé-
sét.

„PFAFF“ varrógép villanyerőre!!! Legelső és legártósabb a
világon. Öránként 3 fillért fogyaszt óriási munkaképes-
ség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varró
gép. Bizonyított dolog és ami is, minden fűrészdél nélkül. — Ajánlja
zajtalan és könnyűjárású Singer-Central-Bobbin karikaba-
jós-balkaros varrógépeit mázi
és ipari célokra. Nagy raktárt tart arany- és ezüst dísztárgyakból, lyek
műtárgyakból, ékszer- és evőeszközök- és nagyraktára. Servókók,
különdékoknak igen al- Singer-Central-Bobbin karikaba-
kalmassak. Ugyisint üveg- és porcellánárak gumiarúrus, műszerek,
különdékoknak igen al- nagy választékban. Elvállalja toronyórák fel-
állítását és javítását, fal-
Alló-, inga-, omega- és ütőszobák nagy raktára. Európa összes gyár-
rainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legol-
csóbban nálam szerezhető be. — Műhimzés és applikáció munkákat in-
gyen tanítom. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA
óras, ékszerész és mechanikus
Jászberény, a Jászkerületi Nép-
bank épületében.